

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete elnökének 4/2012. (IV.13.) számú ajánlása

a viszontbiztosítás kezeléséről

I.

Az ajánlás célja és hatálya

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete felügyeleti ajánlások keretében igyekszik kezelni olyan problémákat, amelyek esetében szükséges, hogy azokat a pénzügyi szektor azokat egységesen és megfelelő módon kezelje. A viszontbiztosítás szabályozása indokolja, hogy erre a területre vonatkozóan is megfogalmazódjanak olyan elvárások, melyeket a Felügyelet fontosnak tart mind a viszont-, mind a direkt biztosítók biztonságos működése szempontjából.

Az ajánlásban foglaltak címzettjei a biztosítókról és a biztosítási tevékenységről szóló 2003. évi LX. törvény hatálya alá eső intézmények.

1. A biztosítókkal szembeni elvárások

A biztosítókkal szembeni elvárás nem lehet teljesen azonos szintű a nagyságrendjük, tevékenységük jellege és összetettsége okán, de az alábbiak mindenképp szem előtt tartandók:

Az egyesületi formában működő biztosítók (különösen a kis, mezőgazdasági egyesületek) esetében a viszontbiztosítási politika kialakításában nagy szerepet kell kapjon a – vélhetően – nagyobb tapasztalattal rendelkező viszontbiztosító partner. Az egyesületi formában működő biztosítók esetében (a szűkösebb források miatt) kevésbé elvárható, hogy mélyebb elemzések készüljenek a viszontbiztosítási politika megalapozására, illetve a megfelelő partner kiválasztására, ezért fokozottabban indokolt minősített, és jó minőségű viszontbiztosító partner választása.

Kezdő biztosítók esetében még nincs elegendő hazai tapasztalat, elsősorban a tulajdonosi viszontbiztosítási elképzelések érvényesülnek, melyek a tapasztalatok megszerzésével változhatnak, csiszolódhatnak. Gyakori megoldás, hogy az egész vállalati csoportra egységes viszontbiztosítási politikát fogalmazzanak meg. Azonban ilyen esetekben is elvárt, hogy a megfelelést kontrollálni kell és elemzéseknek alávetni, továbbá, hogy idővel a hazai tapasztalatokhoz kell igazítani.

2. A biztosító viszontbiztosítási politikája

A felügyeleti ajánlás a viszontbiztosítás esetében két aspektusra helyezi a hangsúlyt:

- A biztosító vállalt kockázatainak megfelelő viszontbiztosítási program
- A viszontbiztosító partnerek minősítése

3. A biztosító viszontbiztosítási programja

A biztosító üzleti terve megvalósítása és egyben óvatos kockázatkezelési profilja érdekében a vezetésnek meg kell fogalmaznia a biztosító átfogó üzletpolitikáját, beleértve a kockázatvállalásra, és azok viszontbiztosítására vonatkozó üzletpolitikáját is.

A biztosító megfelelő szakembereinek feladata kidolgozni és írásban rögzíteni, egy tiszta és világos formában megfogalmazott viszontbiztosítási politikát, és valamint eljárásrendet az átfogó üzletpolitikának megfelelően. Ennek az alábbiakra mindenképpen tekintettel kell lennie:

- Meg kell határozni azokat az ágazatokat, (vagy kockázati csoportokat, kockázatokat), ahol viszontbiztosítási keretegyezmény kötése szükséges; meg kell határozni az adott ágazatban (kockázatok esetében) az adott állomány mérete alapján a megfelelő viszontbiztosítási formát, továbbá azokat a kockázatokat, ahol nem lehetséges kockázatvállalás viszontbiztosítási fedezet nélkül.
- A biztosító viszontbiztosítási politikájának iránymutatást kell tartalmaznia a kockázatvállalási mértékre vonatkozóan. Ezen iránymutatás ágazonként, vagy egyéb kockázati csoportonként tartalmaz egy automatikus kockázatvállalási limitet (azt a határt, amely alatt nem kell viszontbiztosítás, vagy azt, ami már egy meglévő viszontbiztosítási fedezeti limit alá esik).
- Előírásokat kell tartalmaznia a politikának arra az esetre is, mikor fakultatív fedezet beiktatása szükséges (esetleg további keret-megállapodás).
- Az iránymutatásnak azt is meg kell fogalmaznia, hogy a viszontbiztosítási szerződés (jellegétől függően) lehetőleg minél teljesebb összhangban legyen a vonatkozó feltételekkel (direkt biztosítás), és ne tartalmazzon olyan kizárást, melynek következménye a fedezetlenség.
- Külön figyelmet kell fordítani a nagykockázatok megfelelő viszontbiztosítási fedezettségére, ezek külön kezelésére.
- Egyes alternatív kockázat átviteli módszerek (pl.: különböző pénzügyi viszontbiztosítások) bevezetésével különös figyelmet kell szentelni annak, hogy a szerződéssel kapcsolatos esetleges jövőbeli kötelezettségek hogyan befolyásolják majd a biztosító eredményét, szolvenciáját.

A viszontbiztosításra vonatkozó döntéskor – akár ágazonként, akár egyéb kockázati csoportonként történik – mindenképpen figyelembe kell venni a biztosító tőkehelyzetét. A biztosítónak megfelelő belső kontroll rendszerrel kell rendelkeznie, mely állandóan figyelemmel kíséri, hogy a terveknek megfelelően alakul-e a kockázatvállalási politika, és a viszontbiztosítási fedezet is megfelelő-e. A rendszernek alkalmasnak kell lennie arra, hogy kiszűrje, ha már a vállalt kockázat - nemkívánatos módon - kívül esik a megfelelő viszontbiztosítási fedezeten, vagy a fakultatív szerződés nem lett megkötve.

A rendszernek ellenőriznie kell azt is, hogy a szerződésben foglalt pénzmozgások időben megtörténtek-e (díjak átutalása, károk jelzése, viszontbiztosító általi kárrészesedés megtérülése, jutalékok, stb.).

A megfelelő kockázatelemzés, kockázatkezelés és az ehhez kapcsolódó viszontbiztosítási politika kialakításában, folyamatos kontroll mellett természetesen a díjak kialakításában is nagy szerepet kell kapnia az aktuáriusi szakértelemnek.

Mindezek érdekében a viszontbiztosítási partnernek való kiszolgáltatottság csökkentése érdekében – különösen a kis és közepes nagyságú egyesületi formában működő – biztosítók

ne csak a viszontbiztosítási partnerre támaszkodjanak a viszontbiztosítási politikájuk kialakításában, hanem vegyék igénybe a szakmai szervezetük (pl. MANBESZ), illetve más tanácsadók segítségét is.

Törekedni kell arra, hogy a viszontbiztosítási szerződések minden pontját azonosan értelmezzék a viszontbiztosítási partnerrel, és a nem, vagy csak nehezen értelmezhető részeket egyértelműen rögzítsék.

A biztosító rendelkezzen olyan eljárásrenddel, ami biztosítja a viszontbiztosítási szerződésekben vállalt jogok és kötelezettségek, a viszontbiztosítási elszámolások gyakorlata, ezek számviteli leképezése, illetve a tartalékok viszontbiztosítási része közötti teljes összhangot.

A könyvvizsgálatnak ki kell térnie a viszontbiztosítási elszámolásokkal kapcsolatos auditálásra, különös figyelemmel a viszontbiztosításban vállalt kötelezettségek megfelelő teljesítésének ellenőrzésére.

Fokozatosan meg kell teremteni a kockázatkezelés viszontbiztosítási programnak megfelelő informatikai hátterét, ha az ezen ajánlás megjelenésekor az még nem állna rendelkezésre.

4. A viszontbiztosító partnerek minősítése

A biztosító viszontbiztosítási politikájának részét képezi, hogy milyen minőségű viszontbiztosítót választ partneréül, illetve milyen információval rendelkezik a viszontbiztosítóval kapcsolatban. Javasoljuk az alábbi adatokat, információkat a leendő viszontbiztosító partnerről megszerezni és az üzleti döntés előtt értékelni, továbbá amíg tart az üzleti kapcsolat, folyamatosan figyelemmel kísérni.

4.1 Minősítés

Valamely, a pénzügyi piacon elismert, meghatározó nemzetközi minősítő intézet utolsó három éves minősítése (vizontbiztosítói, és ha rendelkezésre áll csoportszinten is)

Javasolt olyan viszontbiztosító partner választása, mely rendelkezik valamely a pénzügyi piacon elismert, meghatározó nemzetközi minősítő intézet minősítésével, és az elfogadható minősítésnek számít. Javasolt az alábbi nemzetközi minősítő intézetek által elfogadhatónak minősített viszontbiztosító partnerek közül válasszon a biztosító (a már elfogadható minősítés megjelölésével):

Standard&Poor`s: BBB- vagy magasabb,

M.Best: B+ vagy magasabb,

Moody`s: Baa3 vagy magasabb,

Duff and Phelps: BBB- vagy magasabb

Fitch Ratings: **BBB**, ¹vagy magasabb

¹ medium class companies, which are satisfactory at the moment,

besorolások elfogadhatóak.

A viszontbiztosítási partnerre vonatkozó döntés meghozatala előtt a direkt biztosító szerebbe és értékelje a 4.2. és 4.3. pontban szereplő információkat. Ettől eltekinthet a fentiekben felsorolt minősítéssel rendelkező vagy hazai biztosító tulajdonosi körébe tartozó partner esetén.

4.2 Jogi környezet, jogállás

A viszontbiztosító szabályozása és felügyelete a honosság (székhely) szerinti országban történik (engedélyezés, regisztráció, szolvencia követelmények, tartalékok befektetési szabályai, elszámolás, számviteli szabályozás).

4.3 Tulajdonosi kör

Javasolt megvizsgálni a legjelentősebb direkt részvényesek összetételét, hogy tagjai-e valamely csoportnak, vagy konglomerátumnak, legalább az utolsó három évre vonatkozóan, figyelembe véve azt is, hogy tőzsdén jegyzett, vagy nem jegyzett viszontbiztosítóról van-e szó.

4.4 Beszámoló, szolvencia

A megalapozott értékelés érdekében indokolt megvizsgálni a viszontbiztosító legutóbbi 3 évre vonatkozó beszámolóját, a szavatoló tőke követelményeknek való megfelelését (a honosság szerinti jogszabályi megfelelés).

5. Záró rendelkezések

- Az ajánlás a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló 2010. évi CLVIII. törvény 21. § c) pontja szerint kiadott kötelező erővel nem rendelkező ajánlás, amely ismerteti a Felügyelet jogalkalmazási gyakorlatának alapjait.
- Az ajánlás az intézményekre nézve kötelező erővel nem rendelkezik, de az annak való megfelelést a Felügyelet a jogszabályi előírások betartásának ellenőrzése keretében értékeli.
- A Felügyelet felhívja a figyelmet arra, hogy az intézmény az ajánlás tartalmát szabályzatai részévé teheti. Ebben esetben az intézmény jogosult feltüntetni, hogy a szabályzatában foglaltak megfelelnek a Felügyelet elnöke által kiadott vonatkozó ajánlásnak.
- Az ajánlásban foglalt elvek gyakorlati megvalósítását a Felügyelet ellenőrizni fogja, összhangban az általános európai felügyeleti gyakorlattal.
- A jelen ajánlás közzétételével egyidejűleg hatályát veszti „A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete elnökének 6/2001. számú ajánlása a viszontbiztosítás kezeléséről”.